

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazům diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 58/1995 Sb.“) existuje od roku 1995 a i po řadě novelizací zůstává jeho účelem vytvořit legislativní předpoklady pro státní podporu exportu ve finanční oblasti a stanovit základní oblasti, formy, subjekty a podmínky takové podpory.

Cílem státní podpory exportu ve finanční oblasti je podpořit proexportní orientaci domácí ekonomiky tím, že českým exportérům vytvoří v této oblasti podmínky, které má k dispozici konkurence v ostatních zemích Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“).

Základními formami státní podpory exportu jsou v obecné rovině pojištění vývozních úvěrů proti teritoriálním a dlouhodobým komerčním rizikům spočívajícím v nezaplacení ze strany zahraničního kupujícího, financování vývozních úvěrů za zvýhodněných podmínek ve srovnání s tržními podmínkami, zejména z hlediska délky splatnosti úvěru a úrovně úrokových sazeb, a dorovnávání úrokových rozdílů. Tato trojice nástrojů je obvyklá v různé kombinaci v zemích OECD a srovnatelné nástroje používají stále intenzivněji i ostatní exportně orientované země.

Úvěrová rizika, tj. rizika možného nezaplacení vývozního úvěru ze strany zahraničního kupujícího, jsou nejvýznamnějšími riziky, jimž jsou vývozci vystaveni. Přitom nejzávažnější jsou rizika nezaplacení v důsledku politické a makroekonomické situace země, z níž má být úhrada provedena. Projevují se zpravidla zastavením transferu plateb v důsledku politických událostí, jako jsou války, občanské nepokoje, všeobecné stávky, devizová omezení, odebrání dovozních nebo výrobních licencí, přírodní katastrofy, a ve svém důsledku znamenají pro vývozce dočasnou nebo trvalou nedostupnost inkasa za kontrakty z celé země - teritoria, v němž k takovým událostem dojde; souhrnně je pro tato rizika používán pojem „teritoriální rizika“. Teritoriální rizika mohou nastat jak u krátkodobých vývozních úvěrů (s dobou splatnosti do 24 měsíců), tak především u dlouhodobých vývozních úvěrů (tj. se splatností delší než 24 měsíců). Jak u krátkodobých, tak především u dlouhodobých vývozních úvěrů jsou teritoriální rizika zpravidla kombinována s riziky vyplývajícími z ekonomické situace zahraničního kupujícího, především z jeho možné platební neschopnosti v důsledku bankrotu či vyrovnání anebo z platební nevěle; pro tato rizika je souhrnně používán pojem „dlouhodobá komerční rizika“.

Možnosti získání pojištění nebo zajištění teritoriálních i dlouhodobých komerčních rizik komerčním způsobem, resp. na komerčním zajišťovacím trhu, jsou omezené. Proto ve všech zemích s významnějším podílem vývozu na ekonomice fungují státem podporované úvěrové pojišťovny, jejichž činnost v oblasti pojištění teritoriálních a dlouhodobých komerčních rizik je zajišťována státem, zpravidla formou přebírání státních záruk za činnost takových pojišťoven.

Provozováním pojišťování vývozních úvěrových rizik se zabývá exportní pojišťovna - Exportní a garanční pojišťovací společnost, a.s. (dále „EGAP“ nebo „exportní pojišťovna“) vlastněná státem jako jediným akcionářem.

V současnosti je EGAP pojišťovnou „sui generis“. Tento stav byl zajištěn novelou zákona č. 58/1995 Sb. provedenou zákonem č. 220/2015 Sb. Jedná se tedy o regulovaný subjekt, který musí na základě aktuální národní legislativy částečně plnit požadavky evropské regulatoriky Solventnost II, hlavně pokud jde o kapitálové a obezřetnostní požadavky.

Při vývozu zejména do rizikovějších teritorií, kam komerční banky nabízí jen omezené možnosti financování, se jeví jako nezbytné, aby vývozci měli k dispozici financování svých dodávek za podmínek obvyklých v zemích OECD, a to především z hlediska délky úvěru a úrovně úrokových sazeb. Domácí peněžní a kapitálový trh takové úvěry nabízí v omezené míře, neboť pro získání takových finančních zdrojů je nezbytné obracet se na mezinárodní kapitálové trhy. Za tímto účelem existuje specializovaná bankovní instituce - exportní banka, která využívá státní záruku za jejich splácení.

Provozováním financování vývozních úvěrových rizik se zabývá exportní banka - Česká exportní banka, a.s. (dále „ČEB“ nebo „exportní banka“), jejímiž akcionáři jsou stát (84%) a exportní pojišťovna (16%).

Posláním exportní banky je poskytovat finanční služby související s vývozem, podporovat český export bez ohledu na velikost kontraktu, budovat povědomí o České republice ve světě a tím posilovat konkurenceschopnost českých podnikatelských subjektů a České republiky. Exportní banka umožňuje financování exportu všech typů výrobků a služeb, ale na rozdíl od komerčních bank jsou pro ni atraktivní také ta odvětví českého exportu, která vyžadují velké objemy externích finančních zdrojů a delší dobu splatnosti (např. letectví a energetika).

Vedle odběratelských a dodavatelských úvěrů, záruk a odkupu pohledávek nabízí exportní banka českým investorům také výhodné financování jejich záměrů vybudovat nové výrobní kapacity v zahraničí nebo kapitálově vstoupit do zahraničních firem. V posledních letech se exportní banka stále více zaměřuje na podporu malých a středních podniků, které projevují čím dál větší zájem o exportní financování. Oblast působení exportní banky je oproti standardním komerčním bankám úžeji vymezena zákonem č. 58/1995 Sb., a to jak z pohledu poskytovaných nástrojů a jejich specifik, tak z pohledu svých klientů.

Usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v ČEB a EGAP schválila vláda převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí.

Z hlediska závažnosti změn existujícího právního rámce pro pojišťování a financování vývozu se státní podporou byly nejvýznamnější dvě novelizace zákona č. 58/1995 Sb., a to z roku 2009 provedená zákonem č. 293/2009 Sb. a z roku 2013 provedená zákonem č. 230/2013 Sb. Novelizace z roku 2009 zahrnuje do státní podpory úvěry na investice, místo pojmu „národní obsah exportu“ zavedla pojem „národní zájem na exportu“, čímž umožnila zahrnutí do systému pojištění a financování zahraničních společností ovládaných českými subjekty, a upravila mechanismus dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování ze strany komerčních bank. Základním charakteristickým rysem novelizace z roku 2013 bylo zprůchodnění systému dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování, protože tento systém se po svém zavedení novelizací z roku 2009 ukázal jako nedostatečně funkční.

Obdobně byl během své účinnosti opakovaně v návaznosti na změny zákona č. 58/1995 Sb. měněn prováděcí předpis, tj. vyhláška Ministerstva financí č. 278/1998 Sb. k provedení zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona

č. 60/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 278/1998 Sb.“). Tato vyhláška upravuje způsoby výpočtu pojistné kapacity, způsob tvorby fondů pro pojišťování vývozních úvěrových rizik, požadavky na jejich objem, stanoví objem rezerv a pojistnou angažovanost, způsob předkládání žádostí o dotace a způsob a výpočet dorovnávání úrokových sazeb při poskytování podpořeného financování ze strany komerčních bank.

Platná právní úprava oblasti pojišťování a financování vývozu se státní podporou neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že stávající právní úprava, jež je obsažena v zákoně č. 58/1995 Sb., nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti mužů a žen je platná právní úprava neutrální, neboť je pro obě pohlaví stejná.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Dosavadní text zákona č. 58/1995 Sb. vychází z důsledně taxativního výčtu nástrojů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování (§ 1 odst. 2, resp. odst. 3). Praxe exportní pojišťovny a exportní banky však vyžaduje změnu přístupu, aby realizované nástroje flexibilně reagovaly na změny na globálním trhu a v obchodní praxi a aby byly jednotlivé nástroje konkurenceschopné nástrojům zahraničních agentur pro státní podporu vývozních úvěrů (Export Credit Agencies - ECAs). Navržen je proto přesun výčtu nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky do prováděcího právního předpisu. Současně budou nově zaváděné nástroje pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování před jejich zavedením do praxe schvalovány Ministerstvem financí za spolupráce Ministerstva průmyslu a obchodu, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR.

Platné znění zákona č. 58/1995 Sb. důsledně neupravuje, jakým způsobem exportní pojišťovna a exportní banka naloží s finančními prostředky, které jsou exportní pojišťovně nebo exportní bance poskytovány prostřednictvím státního rozpočtu. Zejména se jedná o dotace na úhradu ztrát, dotace na posílení fondů, finanční prostředky na navýšení primárního kapitálu, finanční prostředky na navýšení základního kapitálu nebo finanční prostředky na refinancování úvěrů a emitovaných dluhových cenných papírů. Jeví se jako účelné, aby exportní pojišťovna a exportní banka byly povinny vést tyto prostředky na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky; v této souvislosti se navrhuje změna zákona o rozpočtových pravidlech. Vzhledem k začlenění části prostředků exportní banky do systému státní pokladny by mohl stát prostřednictvím Ministerstva financí ve větší míře zajišťovat financování exportní banky, ta by pak nemusela být nucena získávat zdroje především na finančních trzích.

V průběhu jednotlivých novelizací vznikl v zákoně č. 58/1995 Sb. již nepřehledný seznam pojmů uvedených v § 2. Některé z pojmů se přitom v zákoně č. 58/1995 Sb. nevyskytují, některé definice nepřispívají k lepšímu porozumění textu, některé z nich se staly obecně známými a některé jsou zavádějící. Proto se navrhuje uvedené pojmy nově definovat a některé přesunout do prováděcího právního předpisu.

Zřízením Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování se navrhuje adekvátně reagovat na situaci, kdy v polovině roku 2018 došlo k převodu příslušnosti hospodařit s majetkovými podíly státu v exportní pojišťovně a exportní bance z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí, které zároveň vykonává celou řadu úloh souvisejících s rozpočtovými vztahy,

schvalováním jednotlivých nástrojů, kontrolních rolí z pozice veřejné správy aj., zatímco resorty zodpovědné podle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „kompetenční zákon“) za oblast podpory exportu a zahraniční politiku státu by neměly jakýkoliv i nepřímý vliv a odpovědnost za exportní pojišťovnu a exportní banku a měly by omezené možnosti při naplňování svých kompetencí.

Dosavadní rozsah možností exportní pojišťovny nebo exportní banky nabývat podíly v právnických osobách se ukázal jako nedostatečně flexibilní, proto dochází k rozšíření v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující. Zároveň však je nabytí podílu v právnické osobě ze strany exportní pojišťovny nebo exportní banky podmíněno souhlasem Ministerstva financí.

Praxe ukázala, že je třeba zastropovat objem pojištění vývozních úvěrových rizik i podpořeného financování v jednotlivých obchodních případech, pro který není potřebný souhlas vlády. Dosavadní limity vázané na procenta pojistné kapacity exportní pojišťovny, jejichž výše je v jednotlivých letech různá, se ukázaly nedostačující a neúčinné a v případě exportní banky chyběly zcela. V minulosti docházelo k pojišťování i velkých expozic, aniž by vláda byla informována a měla dostatečnou kontrolu.

Navrhuje se zpružnění poskytování úvěrů suverénnímu dlužníkovi (nebo subjektu s akceptovatelnou zárukou cizího státu), kdy za určitých podmínek není vyžadováno sjednání zajištění. Důvodem je skutečnost, že suverénní dlužníci, tj. dlužníci s bonitou státu (např. vláda, ministerstva či vládní agentury nebo jiný subjekt s akceptovatelnou zárukou cizího státu), obvykle nemohou zástavou zatížit majetek ve vlastnictví suveréna. Bez navržené změny by musela exportní banka poskytovat podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo ručitele nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu s pojištěním vývozních úvěrových rizik u exportní pojišťovny. Tento stav by zatěžoval pojistnou kapacitu exportní pojišťovny, která by mohla být k dispozici pro poskytování pojištění vývozních úvěrových rizik pro komerční bankovní sektor.

Oproti stávajícímu stavu, kdy Ministerstvo financí provádí v exportní pojišťovně kontrolu přijaté dotace na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o finanční kontrole“), bude kontrolní pravomoc Ministerstva financí ve vztahu k hospodaření exportní pojišťovny ve vazbě na žádost exportní pojišťovny o dotaci nově vymezena též v zákoně č. 58/1995 Sb. Jedná se současně o analogii stávající právní úpravy kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní bance.

Exportní bance jsou podle zákona č. 58/1995 Sb. poskytovány dotace ze státního rozpočtu na úhradu ztrát z provozování podpořeného financování. Navrhuje se úprava příslušného ustanovení s cílem zpřesnit výčet položek a činností, které vstupují nebo by mohly vstoupit formou nákladu, výnosu, zisku či ztráty do vyčíslení nároku na dotaci, který vznáší exportní banka vůči státnímu rozpočtu tak, aby byly přesně vymezeny státní dotace na úhradu ztrát a aby byly eliminovány interpretační nejistoty, přičemž fakticky nedochází ke změně rozsahu okruhů dotačních titulů.

Navrhuje se zjednodušení zákonných požadavků náležitostí žádostí o pojištění vývozních úvěrových rizik, o podpořené financování a o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů s tím, že tyto náležitosti stanoví prováděcí právní předpis, který je pružnějším nástrojem reakce na potřeby a požadavky praxe.

Navrhuje se nahrazení závazku státu poskytovat každoročně exportní bance finanční částku ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů obecnějším poskytováním záloh ze strany Ministerstva financí a zjednodušení procesu vyúčtování záloh, které Ministerstvo financí exportní bance poskytne na dorovnávání úrokových rozdílů, ze strany exportní banky.

Za účelem praktického a efektivního využití možností pojištění rizik exportní banky soukromou pojišťovnou a zajištění pojištěných rizik exportní pojišťovny soukromou pojišťovnou nebo zajišťovnou se navrhuje vyloučení procesu výběru těchto služeb z postupů předpokládaných zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázek“).

Navrhovaná právní úprava systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace - ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, jde o nerovné zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru. Lze proto konstatovat, že navrhované řešení nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti žen a mužů je návrh neutrální, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

Tabulka hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů

Název a jednací číslo materiálu	
Zákon, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů Čj. MPO 43713/19/51400/01000	
Stručný popis materiálu	
Mezi hlavní cíle novely zákona č. 58/1995 Sb. patří flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky, vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování, rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou a rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně.	
1. Týká se materiál postavení fyzických osob?	
☐ ANO	x NE
	Hodnocení
	Materiál se netýká postavení fyzických osob a nemá dopad na rovnost žen a mužů.
Analýza a popis stávajícího stavu - odůvodnění dopadů na fyzické osoby	
Stávající právní úprava systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou má dopad pouze na podnikající fyzické a právnícké osoby. Navrhovaná úprava neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti žen a mužů je návrh neutrální, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.	
2. Je postavení žen a mužů v oblasti, které se materiál dotýká, rovné?	
x ANO → 3a	☐ NE → 3b
Analýza a popis výchozího stavu	

Postavení žen a mužů je v dané oblasti rovné.					
3a. Je-li postavení žen a mužů v dané oblasti rovné, přináší materiál zhoršení výchozího stavu?			3b. Je-li postavení žen a mužů v dané oblasti nerovné, přináší materiál zlepšení výchozího stavu?		
☐ ANO Materiál přináší zhoršení.	☐ NE Materiál přináší zlepšení.	☒ NE Postavení žen a mužů se nemění.	☐ ANO Materiál přináší zlepšení.	☐ NE Postavení žen a mužů se nemění.	☐ NE Materiál přináší zhoršení.
Hodnocení					
		Materiál má neutrální dopad na rovnost žen a mužů.			
Analýza a popis případných změn materiálu					
V rámci předkládané právní úpravy se navrhuje: <ul style="list-style-type: none"> - flexibilněji vymezit nabídku exportní pojišťovny a exportní banky, - vytvořit Výbor pro státní podporu exportního financování a pojišťování, - rozšířit možnosti nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou, - rozšířit kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně, - nově definovat limity objemů obchodních případů pro jejich schvalování vládou. Materiál předpokládá vytvoření nového orgánu, Výboru pro státní podporu exportního financování a pojišťování. Při jeho obsazení bude dbáno na rovné postavení mužů a žen, jakož i na zabránění nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru, a to v souladu s interními předpisy resortů, jejichž ministři jmenují jednotlivé členy Výboru pro státní podporu exportního financování a pojišťování.					
Další poznámky a připomínky					
--					

Podrobné odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

S ohledem na aktuální ekonomickou situaci v České republice byly vedeny debaty o tom, jaká národohospodářská opatření by měl stát uplatnit, aby se podařilo posunout Českou republiku dále na cestu rychlejšího přibližování k ekonomikám vyspělých států a udržitelnému ekonomickému růstu, čemuž by měl odpovídat i systém státní podpory exportu. Systém státem podpořeného exportního pojišťování a financování je do budoucna bez výraznějších úprav ekonomicky neudržitelný a vede k suboptimálnímu vynakládání prostředků státního rozpočtu bez odpovídajícího ekonomického přínosu. Předložená právní úprava by měla tuto situaci aspoň částečně vyřešit a zajistit udržení konkurenceschopnosti českých exportérů v soutěži na světovém trhu.

V této souvislosti je nutné, aby exportní pojišťovna i exportní banka dokázaly pružně reagovat na změny v přístupu zahraničních finančních institucí tzv. Export Credit Agencies (ECAs) ve vztahu ke svým exportérům. Proto je navržen přesun výčtu jejich nástrojů do prováděcího právního předpisu, aby mohlo být pružněji reagováno na změny na globálním trhu.

Navrhovaná právní úprava reaguje na aktuální změnu v akcionářské struktuře exportní pojišťovny a exportní banky, kdy v roce 2018 došlo k převodu příslušnosti hospodařit s majetkovými podíly státu v obou institucích. Touto situací vznikla potřeba zachování a pokračování v meziresortní spolupráci příslušných ministerstev tak, aby jim bylo umožněno naplňovat své kompetence v oblasti podpory exportu a zahraniční politiky státu.

Po zkušenostech obou institucí při řešení problematických pohledávek v minulých letech vznikla potřeba upravit možnosti nabývat podíly v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou tak, aby bylo zajištěné efektivní vymáhání pohledávek a zmírňování negativních dopadů do státního rozpočtu.

V minulých letech došlo k nárůstu nesplácených úvěrů v portfoliu obou společností. Vznikla potřeba, aby vláda souhlasila s poskytnutím exportního pojištění obchodních případů od určité pevně stanovené výše a nikoliv v návaznosti na procento pojistné kapacity, která je v jednotlivých letech různá. Stejný proces schvalování obchodních případů pro exportní banku ve stávající právní úpravě chybí, proto je nově navržen v předkládaném návrhu.

Míra akceptovatelnosti suverénního rizika je, obdobně jako již nyní zákonem č. 58/1995 Sb. akceptované riziko bank v rámci refinančních úvěrů, na vyšší úrovni než riziko spojené s poskytnutím podpořeného financování soukromoprávní právnické osobě jako dlužníkovi. Předložený návrh tak umožní exportní bance poskytovat podpořené financování na suverénní riziko cizího státu jako dlužníka nebo zahraničních osob s akceptovatelnou zárukou cizího státu bez nároku na pojištění exportní pojišťovnou, čímž dojde k úspoře pojistných kapacit exportní pojišťovny bez jakéhokoliv zvýšení rizik České republiky jako koncového konsolidátora případných nákladů podpořeného pojišťování a financování.

Vzhledem k tomu, že Ministerstvo financí poskytuje exportní pojišťovně dotaci ze státního rozpočtu, je nutné v zákoně č. 58/1995 Sb. vymezit rozsah kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k hospodaření exportní pojišťovny. Jedná se o analogii stávající právní úpravy kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k exportní bance.

Na základě návrhu Ministerstva financí se nově ukládá exportní pojišťovně a exportní bance vést finanční prostředky poskytované jim ze státního rozpočtu na svých bankovních účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky. Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny představuje pro stát ekonomické výhody. V souvislosti s tímto návrhem je navržena i úprava zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“).

Vzhledem k tomu, že systém dorovnávání úrokových rozdílů nebyl nikdy zaveden do praxe, a přesto bylo Ministerstvo financí povinné každoročně rozpočtovat částku 250 mil. Kč na úhradu dorovnávání úrokových rozdílů, je tento závazek nahrazen mechanismem doplňování finančních prostředků formou záloh na financování systému, případně převodem finančních prostředků zpět ve prospěch Ministerstva financí.

Další návrhy novely zákona č. 58/1995 Sb. mají zpřesňující a legislativně technický charakter.

Podrobné vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaná právní úprava je v souladu s čl. 41 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Ústava“), podle kterého má vláda právo zákonodárné iniciativy, a také v souladu s § 24 kompetenčního zákona, který mimo jiné uvádí, že ministerstva připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim uložila vláda.

Navrhovaná právní úprava je rovněž v souladu s Listinou základních práv a svobod, vyhlášenou usnesením předsednictva České národní rady pod č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., jako součást ústavního pořádku České republiky (dále jen „Listina“), a to jmenovitě s následujícími ustanoveními:

- ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterého lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví,
- ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny, podle kterého každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nemůže být nucen činit, co zákon neukládá,
- ustanovení čl. 4 odst. 1 Listiny, podle kterého mohou být ukládány povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

Navrhovaná právní úprava se dále dotýká ústavně zaručeného práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost zakotvenou v čl. 26 Listiny. Podle ustanovení čl. 26 odst. 1 Listiny má každý právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, přičemž zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

Navrhovaným zákonem jsou upraveny podmínky pro uplatňování práv a plnění povinností subjektů státní moci a státem založené exportní pojišťovny a exportní banky a dále soukromých subjektů, které jsou uživateli systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou tak, aby nedocházelo k neplnění nebo obcházení těchto povinností. Navrhovaná právní úprava uvedených práv a povinností splňuje ústavní požadavek jejich úpravy na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny. Navrhovaná právní úprava nijak nesnižuje práva dotčených subjektů a nejsou jí diskriminovány žádné specifické skupiny adresátů právních norem. Navrhovaná právní úprava respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii, Smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii ani s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými zásadami práva Evropské unie (např. zásadou právní jistoty, proporcionality a zákazem diskriminace).

Navrhovaná právní úprava je v souladu s těmito předpisy EU, které mají dopad na problematiku upravenou v návrhu, resp. na činnost dotčených institucí, zejména se Smlouvou o fungování Evropské unie a dále následujícími oborovými předpisy:

- v oblasti státní podpory vývozu Směrnice Rady ze dne 1. února 1971 o harmonizaci základních ustanovení týkajících se záruk pro krátkodobé obchody (politická rizika)

s veřejnoprávními odběrateli nebo se soukromými odběrateli, Směrnice Rady 98/29/ES ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím, Směrnice Rady ze dne 27. listopadu 1984 o vzájemných povinnostech institucí členských států pro pojištění vývozních úvěrů, které jednají jménem státu nebo s jeho podporou, nebo veřejných orgánů, které jednají za takové instituce, v případě soupojištění u transakcí, které zahrnují jednu nebo více subdodávek v jednom nebo ve více členských státech Evropských společenství (84/568/EHS), Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 1233/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o uplatňování některých pravidel v oblasti státem podporovaných vývozních úvěrů a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76/ES a 2001/77/ES (Konsensus OECD), Rozhodnutí Rady ze dne 13. listopadu 2006 o konzultačních a informačních postupech v otázkách pojištění úvěrů, úvěrových záruk a finančních úvěrů aj.;

- v oblasti pojišťovnictví Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II), Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (pouze v omezeném rozsahu v části kvalitativních požadavků na spolupracující distributory a podpůrně v oblasti produktového řízení), Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/35 ze dne 10. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II), Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na dohled nad produktem a jeho řízení vztahující se na pojišťovny a distributory pojištění (pouze podpůrně);
- v oblasti kapitálu včetně solventnostního kapitálového požadavku, zveřejňování informací a reportingu příslušná prováděcí nařízení Komise EU;
- v oblasti bankovníctví zejména Nařízení a směrnice týkající se kapitálových požadavků (CRR/CRD).

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Zejména se na problematiku upravenou v návrhu, resp. na činnost dotčených institucí, vztahují:

- Dohoda o subvencích a vyrovnávacích opatřeních - součást Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (č. 191/1995 Sb.);
- Ujednání o pravidlech pro oficiálně podporované vývozní úvěry (Koncensus OECD);
- Jednotlivé sektorové dohody (ujednání) o vývozních úvěrech pro vybraná odvětví vývozu;
- Doporučení Rady OECD k postupům udržitelného půjčování při poskytování oficiálních vývozních úvěrů zemím s nízkými příjmy;
- Doporučení Rady OECD ohledně společných přístupů k oficiálně podporovaným vývozním úvěrům a k environmentální a sociální due diligence;
- Doporučení Rady OECD o boji proti podplácení při mezinárodních podnikatelských transakcích;
- Příslušné bilaterální smlouvy o zamezení dvojímu zdanění;
- Sankční opatření v mezinárodním režimu.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí.

Navrhovaná právní úprava bude mít dopady na státní rozpočet, a to v následujících oblastech:

Nepřímé pozitivní dopady na státní rozpočet bude mít povinnost exportní pojišťovny a exportní banky vést finanční zdroje obdržené ze státního rozpočtu na svých účtech podřízených státní pokladně vedených u České národní banky, neboť peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády. Efektivnějším řízením výpůjčních operací státu dochází v konečném důsledku ke snížení úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností, resp. k pozitivním dopadům na státní rozpočet.

Nepřímé pozitivní dopady na státní rozpočet bude mít odstranění zákonné povinnosti pro Ministerstvo financí každoročně vyčleňovat ve státním rozpočtu částku na dorovnávání úrokových rozdílů ve výši 250 000 000 Kč, která však doposud nebyla nikdy čerpána. Odstranění povinnosti vést tuto částku ve státním rozpočtu povede ke snížení úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností.

Nepřímé pozitivní dopady na státní rozpočet bude mít zastropování objemu pojištění vývozních úvěrových rizik i podpořeného financování v jednotlivých obchodních případech, pro který není potřebný souhlas vlády. Přestože schválení obchodního případu vládou přímo ani nepřímo nijak nesnižuje odpovědnost obchodního vedení exportní pojišťovny nebo exportní banky, získává vláda dodatečný kontrolní nástroj nad realizací velkých obchodních případů, které mohou vést k potenciálním ztrátám a souvisejícím dotačním nárokům ze státního rozpočtu.

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na ostatní veřejné rozpočty.

Navrhovaná právní úprava přispěje ke kultivaci podnikatelského prostředí v České republice tím, že povede k flexibilnější nabídce pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování a rovněž tím, že dojde k mírnému snížení administrativní zátěže v souvislosti s omezením nutnosti překladů smluv a dokumentů v anglickém jazyce v případě žádosti o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů.

Zároveň navrhovaná právní úprava nebude mít v principu finanční ani jiný dopad na podnikatelské prostředí, neboť nezavádí pro podnikatele žádné nové povinnosti.

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné sociální dopady, nemá dopady na specifické skupiny obyvatel (osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny).

Navrhovaná právní úprava nebude mít z povahy věci žádné dopady na životní prostředí.

Podrobné zhodnocení dopadů je uvedeno v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ochranou soukromí a osobních údajů. Navrhovaná právní úprava je v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů (nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES - dále jen „GDPR“), které bylo do českého právního řádu implementováno

zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a zákonem č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů.

Stávající i navrhovaná právní úprava systému exportního financování a pojišťování se dotýká podnikajících fyzických a právnických osob. Veškeré údaje, které žadatel o exportní pojištění, podpořené exportní financování nebo o dorovnávání úrokových rozdílů vyplňuje při předkládání záměru získat pojištění nebo financování, se týkají jeho podnikatelské činnosti. Údaje jsou vyplňovány standardizovaným způsobem. Jejich rozsah v současné době stanoví zákon č. 58/1995 Sb. a nově by měl být stanoven prováděcím předpisem. Ve vybraných případech týkajících se vždy oblasti dorovnávání úrokových rozdílů (§ 7a odst. 10, § 7b odst. 7 a § 7c odst. 6) stanoví dosavadní znění zákona č. 58/1995 Sb. též formu tiskopisu Ministerstva financí; náležitosti žádosti o zařazení vývozního úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů, náležitosti žádosti o dorovnání úrokových sazeb, náležitosti banky vývozce o změně v podmínkách čerpání nebo splácení vývozního úvěru a ve skutečnostech uvedených v žádosti o zařazení vývozního úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů a příloh budou nově určeny prováděcím právním předpisem.

Identifikačními údaji u právnické osoby předkládanými k žádosti o podpořené pojištění nebo financování vývozních úvěrových rizik a taktéž v případě výše uvedených žádostí v souvislosti s dorovnáváním úrokových rozdílů jsou následující: obchodní firma nebo název, identifikační číslo osoby, je-li přiděleno, předmět podnikání (činnosti), právní forma a sídlo; u fyzické osoby její jméno, popř. jména a příjmení, identifikační číslo osoby, je-li přiděleno, předmět podnikání (činnosti), adresa trvalého pobytu, příp. bydliště, je-li touto osobou cizinec, a její sídlo.

Účel shromažďování uvedených údajů je především identifikační, evidenční a kontrolní.

V obecné rovině jsou pravidla pro nakládání a manipulaci s dokumenty Ministerstva financí i Ministerstva průmyslu a obchodu stanovena v interních spisových řádech, které vycházejí ze zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a z vyhlášky č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů. Exportní pojišťovna i exportní banka postupují při nakládání a manipulaci s dokumenty podle svých interních předpisů, jejichž uplatňování zaručuje mimořádně vysoký stupeň ochrany zejména s ohledem na povahu těchto institucí uplatňujících bankovní a pojistné tajemství. V rámci řídicího a kontrolního systému obou institucí nadto dochází k pravidelné kontrole dodržování postupů podle GDPR.

Předkládaná úprava neuvažuje se sběrem osobních údajů a nezakládá žádné nové požadavky na předkládání a zpracování osobních údajů.

Předkládaná právní úprava respektuje právní rámec ochrany a zpracování osobních údajů a jeho jednotlivé parametry.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Identifikace korupčních rizik

a) Přiměřenost

Mezi hlavní cíle této novely zákona č. 58/1995 Sb. patří flexibilnější nabídka exportní pojišťovny a exportní banky, vznik Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování, rozšíření možností nabývání podílů v právnických osobách exportní pojišťovnou a exportní bankou, nové nastavení limitů pro schvalování obchodních případů vládou a rozšíření kontrolní pravomoci Ministerstva financí vůči exportní pojišťovně.

Protože je systém pojišťování a financování vývozu se státní podporou upraven na zákonné úrovni, veškeré jeho změny je možné činit pouze prostřednictvím zákona.

Současné procesní nastavení zákona č. 58/1995 Sb. a rozvržení kompetencí se ukázalo jako dostatečně efektivní. Kompetence orgánů veřejné správy jsou návrhem upravovány pouze v nezbytném rozsahu.

Rozsah dokumentů, které žadatelé o exportní pojištění, podpořené exportní financování nebo o dorovnávání úrokových rozdílů předkládají, se navrhovanou novelou zákona č. 58/1995 Sb. pojišťování a financování vývozu se státní podporou v zásadě nemění.

Veřejná správa je schopna kontrolovat a vynucovat dodržování regulace v dané oblasti. Návrh předpokládá navýšení kontrolní pravomoci Ministerstva financí ve vztahu k hospodaření exportní pojišťovny.

b) Jednoznačnost

Kompetence, práva a povinnosti jednotlivých dotčených subjektů v systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou jsou upraveny zákonem č. 58/1995 Sb. Tento zákon stanoví, že na podpořené pojištění vývozních úvěrových rizik ani na podpořené financování ani na zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů není právní nárok.

Veškeré žádosti o pojištění vývozních úvěrových rizik jsou v souladu se zákonem č. 58/1995 Sb. podávány exportní pojišťovně, žádosti o podpořené financování exportní bance, žádosti o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů Ministerstvu financí prostřednictvím exportní pojišťovny. Exportní banka i exportní pojišťovna posuzují žádosti podle interních postupů a předpisů, obchodní případy jsou pak schvalovány obchodním vedením společnosti. Obchodní případy od určité finanční výše jsou schvalovány vládou ČR.

Príslušné pravomoci jsou tak jednoznačně rozloženy mezi několik orgánů a útvarů, a to vždy s ohledem na věcnou působnost těchto orgánů.

c) Standardnost

Navrhovanou novelou zákona č. 58/1995 Sb. se nezavádí nové instituty, které by byly nekonzistentní s jinými právními úpravami. Proces schvalování žádosti o pojištění vývozních úvěrových rizik, o podpořené financování a o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů zůstává navrhovanou novelou zákona č. 58/1995 Sb. zachován, avšak je posílen mechanismus schvalování v případě velkých objemů, kdy se předpokládá schvalování vládou. Navrhovaná právní úprava nemění zavedené rozhodovací ani kontrolní mechanismy kromě navrhovaného zlepšení kontroly hospodaření exportní pojišťovny ze strany Ministerstva financí a stanovení absolutní částky limitů pro schvalování obchodních případů exportní pojišťovny a exportní banky vládou.

d) Motivace ke korupci v regulované oblasti

Povinnosti žadatelů o pojištění vývozních úvěrových rizik, o podpořené financování a o zařazení úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů podporovaných v rámci zákona č. 58/1995 Sb. nejsou zásadním způsobem zpřísněny.

Exportní pojišťovna a exportní banka disponují etickými kodexy a interními nástroji pro odhalování korupce a boj s ní.

Exportní pojišťovna i exportní banka každoročně prověřuje, zda členové představenstva, dozorcí rady a Výboru pro audit splňují požadavky na odbornou způsobilost a bezúhonnost osob s klíčovou funkcí a nejsou ve střetu zájmů.

Postoj pracovníků veřejné správy ke korupci lze označit za negativní. Vládou byl schválen Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy, na jehož základě jsou přijímány vnitřní předpisy jednotlivých úřadů.

Z praxe nejsou známy žádné korupční kauzy, které by se týkaly výkonu veřejné správy v oblasti kontroly a dohledu nad exportní pojišťovnou a exportní bankou. Na základě obecných předpokladů tak lze konstatovat, že u takto provázaného systému výkonu veřejné správy založeného na přesně zákonem definovaných podmínkách podpory a kontroly vzniká poměrně malý prostor pro korupční jednání.

e) Významnost a eliminace korupčních rizik

Korupční rizika jsou v případě novely zákona č. 58/1995 Sb. významně nízká. Žádná z navrhovaných změn zákona č. 58/1995 Sb. korupční riziko nezvyšuje. Zavedení transparentního schvalování obchodních případů pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeného financování od určitého objemu vládou snižuje riziko sjednání nevýhodného obchodního případu a tím eliminuje související korupční riziko.

Zřízením Výboru pro státní podporu exportního pojišťování a financování jako meziresortního orgánu zaměřeného na nastavení nejobecnějších strategických směrů systému exportního pojišťování a financování včetně rámcových sektorových a teritoriálních doporučení pro obchodní strategie exportní pojišťovny a exportní banky je eliminována koncentrace veškerých rozhodovacích, řídicích a kontrolních pravomocí vůči systému exportního pojišťování a financování v rukou jediného orgánu, tj. Ministerstva financí.

Z praxe nejsou známy žádné korupční kauzy, které by se týkaly výkonu veřejné správy v oblasti pojišťování a financování vývozu se státní podporou. Při realizaci systému pojišťování a financování vývozu se státní podporou nedochází ke koncentraci pravomocí a je vykonávána kontrolní činnost.

Exportní pojišťovna a exportní banka disponují interními nástroji a postupy pro eliminaci korupčních rizik.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nemá vztah k bezpečnosti nebo obraně státu a nemá tudíž žádné dopady na uvedené oblasti.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K ČÁSTI PRVNÍ

K Čl. I

K bodu 1 (název zákona)

Navrhuje se změna názvu zákona č. 58/1995 Sb. Text části druhé, jenž novelizoval zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, je obsoletní. V současné době účinné znění zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu již předmětný § 3 odst. 5, který byl svého času novelizován zákonem č. 58/1995 Sb., neobsahuje, a to již s účinností od 1. ledna 2006, kdy vstoupila v účinnost část šestnáctá zákona 179/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 2 (§ 1 odst. 1)

Jedná se o legislativně technickou úpravu reflektující právní stav po vstupu Smlouvy o fungování Evropské unie v účinnost. Bylo zdůrazněno zahrnutí oblasti státem podpořeného exportního financování a pojišťování do kontextu jednotlivých politických nástrojů České republiky.

K bodu 3 (poznámka pod čarou č. 1)

Byl aktualizován odkaz na relevantní evropskou legislativu.

K bodu 4 (§ 1 odst. 2 a 3)

Dochází k zpřesnění účelu činností vykonávaných exportní pojišťovnou a exportní bankou, zároveň textace reflektuje posun v globálních ekonomických vztazích, kdy účelem činnosti exportní pojišťovny a exportní banky není jen podpora vývozu, ale i investic v zahraničí. Přesun taxativního výčtu forem pojištění vývozních úvěrových rizik a forem podpořeného financování do prováděcího právního předpisu (vyhlášky) je navržen za účelem možnosti pružně reagovat v nabídce exportní pojišťovny a exportní banky na vývoj na exportním trhu. Konkrétní pojistné nástroje exportní pojišťovny by byly odsouhlasovány v reakci na stanovené směry státní podpory vývozu a požadavky trhu. Zavedení nových nástrojů exportní banky a jejich významných změn bude nadále podléhat standardnímu procesu, který je regulován na základě zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o bankách“) vyhláškou č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů, s tím, že konečný výčet možných činností exportní banky je dán její platnou bankovní licencí. Konkrétní postupy při schvalování nových nástrojů exportní pojišťovny a exportní banky pak budou vymezeny v uvedené vyhlášce.

K bodu 5 (§ 1 odst. 4)

Navrhuje se legislativně technická úprava reflektující právní stav po vstupu Smlouvy o fungování Evropské unie v účinnost. Vzhledem k tomu, že dosavadní vyhláška č. 278/1998 Sb. bude nahrazena zcela novým prováděcím právním předpisem – vyhláškou vydanou společně Ministerstvem financí a Ministerstvem průmyslu a obchodu, dosavadní

zmínky o vyhlášce Ministerstva financí se v celém textu nahrazují zmínkami o tomto prováděcím právním předpisu.

K bodu 6 (§ 1 odst. 5 až 9)

V odstavci 5 dochází k přesunutí obecné konstatace zásad činnosti exportní banky a nově i exportní pojišťovny z § 6 odst. 2. Zároveň je odstavec doplněn o konstatování, že exportní banka rovněž poskytuje související finanční služby (např. platební styk).

Exportní banka a exportní pojišťovna jsou na základě nově vložených odstavců 6 až 8 povinny finanční zdroje obdržené ze státního rozpočtu uložit na účtech ve státní pokladně a využít je až poté, kdy použijí veškeré své ostatní volné finanční zdroje. Výčet finančních prostředků vedených ve státní pokladně je rozšířen o pojistná plnění přijatá od exportní pojišťovny, neboť se jedná o finanční prostředky plynoucí z vypořádání mezi dvěma institucemi ze sektoru vládních institucí.

Exportní pojišťovna se v návaznosti na úpravu zákona o rozpočtových pravidlech stane povinným subjektem státní pokladny a povede na účtech u ČNB veškeré své prostředky, zároveň bude využívat veškeré služby ČNB, včetně platebního styku.

Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny s sebou pro stát přináší nezanedbatelné ekonomické výhody. Peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny vedených v jednotlivých měnách a které od roku 2013 postupně nahradily rezervu peněžních prostředků vzniklou emisní činností, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády.

Díky tomuto zefektivnění řízení výpůjčních operací státu dojde v konečném důsledku ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností.

Dodatečné peněžní prostředky na účtech podřízených souhrnným účtům státní pokladny jsou v rámci řízení likvidity státní pokladny investovány na peněžním trhu ve formě krátkodobých depozitních a repo operací, což pro stát představuje další ekonomickou výhodu.

Výsledný ekonomický dopad rozšíření souhrnných účtů státní pokladny o účty exportní pojišťovny a vybrané účty exportní banky převyší případné nároky exportní pojišťovny a exportní banky na státní rozpočet v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z nemožnosti ukládat nebo investovat finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu do investičních nástrojů na finančním trhu v souladu s navrhovaným ustanovením § 1 odst. 6 zákona č. 58/1995 Sb.

S ohledem na potřeby praxe exportní pojišťovny a exportní banky se předpokládá, že vznikne jejich potřeba vést bankovní účty i mimo účty podřízené státní pokladně u České národní banky. Otevření těchto účtů podléhá povolení Ministerstva financí. Exportní banka nemusí v případě naléhavosti a zajištění bezproblémové realizace mezibankovního platebního styku žádat Ministerstvo financí o povolení k použití bankovních účtů vedených mimo státní pokladnu (tj. nostro účtů exportní banky vedených u jiných bank než ČNB).

K bodu 7 (§ 2)

Navrhované úpravy spočívají ve snížení počtu vymezených pojmů; dochází k vyjmutí pojmů, které se objevují pouze v § 2 jako takovém a rovněž k přesunu vybraných pojmů do prováděcího právního předpisu.

V souvislosti s dalšími navrhovanými úpravami ve vymezení pojmů je možné vymezení pojmu „banka investora“ a „banka dovozce“ vyjmout a ponechat pouze vymezení pojmu „banka“. Pojem „banka výrobce“ se v zákoně č. 58/1995 Sb. objevuje pouze v § 5 a § 7 (náležitosti žádostí). Tyto paragrafy jsou v tomto návrhu zjednodušeny (a obsah přesunut do vyhlášky). Je tedy možné tento pojem ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout. Vymezení pojmů „finanční služby související s vývozem“, „tržně nezajistitelná komerční rizika“, „zajišťovací operace“, „bankovní záruka“, „úvěr na investici“ a „nebankovní společnost“ se objevují pouze v § 2 (vymezení pojmů) a je možné je ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout. Uvedené pojmy budou nově vymezeny ve vyhlášce. Rovněž vymezení pojmů „finanční zdroje“, „hodnota vývozu“, „projektové financování“, „přímý úvěr“, „dodavatelský úvěr“, „místní náklady“, „odběratelský úvěr“ a bude nově uvedeno ve vyhlášce. Pojem „refinanční úvěr“ bude rovněž ze zákona vyjmut a místo něj bude uveden přesnější pojem „nepřímý úvěr“ ve vyhlášce.

Vymezení pojmu „dovozce“ byl upraven s ohledem na potřebu nahradit pojem „dovoz“ opisem, aby bylo zřejmé, že se jedná o dovoz z pohledu třetí země.

Vymezení pojmů „finanční trhy“ je v zákoně č. 58/1995 Sb. nadbytečné a bude odstraněno. Vymezení pojmu „investor“ je v zákoně č. 58/1995 Sb. rovněž nadbytečné. Pojem „investor“ se objevuje pouze v § 5 a § 7 (náležitosti žádostí). Tyto paragrafy jsou v tomto návrhu zjednodušeny (a obsah přesunut do vyhlášky). Pojem bude proto nově definován ve vyhlášce. Též vymezení pojmu „kapitálové trhy“ je v zákoně č. 58/1995 Sb. nadbytečné a bude odstraněno. Pojem se v zákoně č. 58/1995 Sb. vyskytuje pouze v jednom místě (§ 8 odst. 4), má se za obecně známý a není nutné jej definovat. Vymezení pojmu „ostatní operace“ se objevuje pouze v § 8 odst. 1 písm. b). Text je doplněn přímo do znění příslušného písmene v § 8 a z § 2 je možné jej vyjmout.

Navrhuje se změna vymezení pojmu „pojistná angažovanost“ v návaznosti na úpravy výpočtu pojistné angažovanosti v souladu s poznatky z praxe. Pro výpočet pojistné angažovanosti je z hlediska obezřetnosti vhodnější celá hodnota smluv o příslibu pojištění namísto 50 % jejich nominálních hodnot.

Dosavadní vymezení pojmu „smlouva o vývozu“ bylo zpřesněno a reflektuje lépe současnou realitu obchodních vztahů. Smlouva o vývozu zůstává základní podmínkou pro poskytování odkupů, záruk, financování dodavatelského úvěru a odběratelského úvěru.

Vymezení pojmu „veřejnoprávní dlužník“ se objevuje pouze v § 2 (vymezení pojmů) a vztahuje se jen k vymezení pojmu „teritoriální riziko“. Je možné jej ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout.

Vymezení pojmu „dodavatel pro vývoz“ lépe odráží realitu ekonomické praxe zahraničního obchodu než dosud užívaný pojem „výrobce“.

Pojem „vývoz“ se má za obecně srozumitelný. Jeho vymezení je možné ze zákona č. 58/1995 Sb. vyjmout, popřípadě pojem definovat pro potřeby vyhlášky přímo v ní.

Nově dochází k vymezení pojmů „dlouhodobé financování“ a „krátkodobé financování“. Dlouhodobým financováním se jak směrnici 98/29/ES ze dne 7. května 1998 o harmonizaci hlavních ustanovení týkajících se pojištění vývozních úvěrů pro operace se střednědobým a dlouhodobým krytím, tak Ujednáním Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry (Konsensus OECD) rozumí financování dva roky a delší. V případě krátkodobého financování nevzniká nárok na podporu dle zákona č. 58/1995 Sb.

Nově je rovněž vymezen pojem „zahraniční úvěrová pojišťovna“, aby bylo srozumitelné, že se jedná výhradně o osobu poskytující pojištění úvěrů s podporou členského státu OECD, nikoli třetí země.

K bodu 8 (§ 2b)

Podle § 13 odst. 1 písm. c) kompetenčního zákona je Ministerstvo průmyslu a obchodu ústředním orgánem státní správy pro zahraniční obchod a podporu exportu. Z tohoto titulu Ministerstvo průmyslu a obchodu disponuje kompetencemi a nástroji (CzechInvest, CzechTrade, fondy, průmyslová politika, exportní strategie, energetika) zajišťujícími konektivitu veřejné správy s podnikatelským a průmyslovým sektorem a exportéry. Základní rámec proexportní politiky stanovuje Exportní strategie ČR 2012-2020 v aktualizovaném znění schváleném vládou dne 28. listopadu 2016. Její vizí je maximální využití synergií plynoucích z proexportních, ale i dalších aktivit státu k vytvoření takových služeb pro export, které českým vývozcům maximálně usnadní úspěch na zahraničních trzích.

Zároveň vláda usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v ČEB a EGAP schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí. Vzhledem k tomu, že ČEB i EGAP jsou nástroji exportní politiky státu, je žádoucí, aby úlohou Výboru bylo nastavení nejobecnějších strategických směrů systému exportního financování a pojišťování včetně rámcových závazných sektorových a teritoriálních doporučení pro obchodní strategie ČEB a EGAP.

Model částečně volně vychází z řídicího mechanismu ve Spolkové republice Německo, kde spolková vláda podporuje aktivity německých společností v zahraničí prostřednictvím Rámce podpory zahraničního obchodu a investic. Ten se povahově od modelu v ČR sice značně liší (Rámec pro spolkovou vládu spravuje t. č. konsorcium privátních subjektů: Euler Hermes Aktiengesellschaft and PricewaterhouseCoopers Aktiengesellschaft Wirtschaftsprüfungsgesellschaft). Nicméně ze strany státu nad tímto systémem bdí meziresortní výbor (Interministerieller Ausschuss für Exportkreditgarantien), v němž jsou zastoupeni zástupci 4 resortů: Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, Bundesministerium der Finanzen, der Auswärtige Amt, Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung).

Smyslem Výboru je tedy efektivní převod zahraničně politických a obchodních zájmů České republiky, které jsou převážně v kompetenci Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu do řízení systému státem podpořeného financování a pojišťování vývozu. Zároveň není záměrem, aby Výbor přímo nebo nepřímo přebíral kompetence akcionáře, kterým je Ministerstvo financí. Výbor nebude přijímat závěry, které by jakýmkoli způsobem zavazovaly exportní banku a pojišťovnu a nebude se tedy ani nepřímo podílet na řízení obou společností.

K bodu 9 (nadpis nad § 3)

Za účelem zpřehlednění textu zákona byl doplněn chybějící společný (skupinový) nadpis označující paragrafy pojednávající o pojištění vývozních úvěrových rizik a podpořeném financování.

K bodu 10 (§ 3 odst. 1)

Jedná se o upřesnění textu. Posuzování hledisek návratnosti a platební schopnosti dlužníka se u poskytovaných úvěrů a bankovních záruk pokládá sice nadále za nutné, ale je součástí širší škály kritérií, jež jsou používána při schvalování podpořeného financování, a není tedy nutné je v zákoně č. 58/1995 Sb. explicitně uvádět.

K bodu 11 (§ 3 odst. 2)

Jedná se o rozšíření možnosti sjednání pojištění vývozních úvěrových rizik u zahraniční úvěrové pojišťovny a soukromé pojišťovny z důvodu diversifikace rizika dopadu nesplacení vývozního úvěru. Změna reflektuje přesun obsahu § 8 odst. 5 do § 6 odst. 9.

K bodu 12 (§ 4 odst. 1)

Vláda usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v ČEB a EGAP schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Z uvedeného důvodu Česká republika vykonává svá akcionářská práva v exportní bance a exportní pojišťovně výhradně prostřednictvím Ministerstva financí. Text je proto zobecněn. Jediným akcionářem exportní pojišťovny je stát.

K bodu 13 (§ 4 odst. 2)

Navrhovanou změnou písmene b) dochází k rozšíření možnosti nabývat podíly v právnických osobách v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující.

Dochází k zpřesnění textu písmene c). Upřesňuje se definice právnické osoby – pojišťovny nebo zajišťovny, ve které může exportní pojišťovna nabývat podíl v návaznosti na zákon upravující pojišťovnictví tak, aby EGAP mohl nabývat podíly pouze v právnických osobách, jejímž předmětem činnosti je provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti v neživotním pojištění.

K bodu 14 (§ 4 odst. 2)

Nově se předpokládá, že k založení právnické osoby nebo nabytí podílu v ní dle písmene b) a c) bude třeba předchozího souhlasu Ministerstva financí. Dosud se povinnost předchozího souhlasu Ministerstva financí vztahovala pouze k postupu podle písmene c).

K bodu 15 (poznámka pod čarou č. 5a)

Zrušuje se odkaz na již neplatnou vyhlášku č. 75/2000 Sb., kterou se prováděl zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 16 a 17 (§ 4 odst. 4)

Z důvodu zajištění komplexnosti kontrolní úlohy státu se jeví jako efektivní schvalovat nové nástroje pojištění vývozních úvěrových rizik před jejich zavedením do praxe Ministerstvem financí, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR. Postup schvalování bude uveden ve vyhlášce. Zároveň byla vypuštěna podmínka pro předkládání obchodního plánu nového nástroje, jelikož je pojem zavádějící a v praxi se dílčí obchodní plány jednotlivých produktů nepoužívají.

K bodu 18 (§ 4 odst. 5)

Z textu se vypouští slova týkající se dotace, jejíž výše byla dosud uváděna v textové části zákona o státním rozpočtu na daný rok. Z rozpočtového pohledu je tento údaj v této části nadbytečný, je postačující, pokud jsou požadavky na státní rozpočet uvedeny v tabulkové části.

K bodu 19 (§ 4 odst. 6)

Dosavadní limity vázané na procenta pojistné kapacity se ukázaly nedostačující a neúčinné, neboť v minulosti docházelo k pojišťování i velkých expozic, aniž by vláda měla nad nimi dostatečnou kontrolu. Z toho důvodu je proto nezbytné, aby vyšší objemy byly u jednotlivých případů předkládány vládě ke schválení. Text předmětného ustanovení obsahuje zmocnění k uvedení výše limitu pro schvalování pojištění vývozních úvěrových rizik se souhlasem vlády v prováděcím předpisu, aby tyto limity mohly lépe reagovat na aktuální požadavky trhu, resp. možnosti systému státem podpořeného exportního pojišťování a financování. Zároveň se navrhuje specifikace předkládání materiálu do vlády tak, aby byl materiál spolupředkládán ministry financí a průmyslu a obchodu, a to v zájmu transparentnosti procesu. Smyslem ustanovení je rovněž zkvalitnění předkládání materiálů za přímé kontroly obou resortů.

K bodu 20 (§ 4 odst. 7)

Stávající zmínka o vyhlášce Ministerstva financí byla nahrazena zmínkou o novém prováděcím předpisu, jak je tomu jednotně v textu celého zákona. Rovněž již neužívaný pojem „výrobce“ byl zaměněn za pojem „dodavatel pro vývoz“, který lépe reflektuje tržní realitu.

K bodu 21 (§ 4 odst. 8)

Toto ustanovení doplňuje kontrolní mechanismus hospodaření exportní pojišťovny Ministerstvem financí v návaznosti na poskytované dotace. Dosud je v zákoně č. 58/1995 Sb. uvedeno pouze oprávnění kontrolovat hospodaření exportní banky. U poskytování dotací exportní pojišťovně v současné době je kontrola vykonávána taktéž, avšak nikoliv podle tohoto zákona, ale na základě pravidel pro poskytování dotace a zákona o finanční kontrole.

K bodu 22 (§ 4 odst. 9)

Nová textace odráží situaci spočívající v provedené změně příslušnosti hospodařit s podílem státu v exportní pojišťovně. Vláda usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v exportní pojišťovně a exportní bance schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí. Akcionářská práva státu vykonává v současnosti jen Ministerstvo financí a údaj uváděný ve zprávě by tak byl redundantní.

K bodu 23 (nadpis § 5)

Nadpis § 5 nově odráží jeho skutečný obsah.

K bodu 24 (§ 5 odst. 1)

Stávající právní úprava se jeví jako neflexibilní a podoba žádosti neumožňuje pružně reagovat na potřeby trhu a exportní pojišťovny. Z tohoto důvodu se navrhuje přesun textu do prováděcího právního předpisu.

K bodu 25 (§ 5 odst. 2 a 3)

Jedná se o legislativně technickou úpravu v návaznosti na bod 24.

K bodu 26 (§ 6 odst. 1)

Dosavadní ustanovení o tom, že stát vlastní akcie exportní banky nejméně ze dvou třetin, bylo upraveno tak, že banka je vlastněna státem přímo nebo prostřednictvím podílu vlastněného exportní pojišťovnou. Uvedený text umožňuje větší variabilitu držení podílu exportní banky státem a exportní pojišťovnou než dosud včetně možnosti jak úplného majetkového oddělení exportní pojišťovny a exportní banky, kdy by 100% akcií exportní banky držel stát, tak majetkové konsolidace formou výhradního vlastnictví exportní banky exportní pojišťovnou.

K bodu 27 (§ 6 odst. 1)

Nová textace odráží situaci změny příslušnosti hospodařit s podílem státu v exportní pojišťovně. Vláda usnesením č. 171 ze dne 14. března 2018 o změně příslušnosti hospodařit s majetkovými účastmi státu v exportní pojišťovně a exportní bance schválila převod příslušnosti hospodařit z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva zemědělství na Ministerstvo financí.

K bodu 28 (poznámka pod čarou č. 9)

Úprava odráží odkaz na aktuální platnou legislativu.

K bodu 29 (§ 6 odst. 1)

Úprava odráží odkaz na aktuální platnou legislativu.

K bodům 30 a 31 (§ 6 odst. 2)

Vzhledem k začlenění části prostředků exportní banky do systému státní pokladny může stát ve větší míře zajišťovat financování exportní banky, ta by pak nemusela být nucena získávat zdroje především na finančních trzích. Věta druhá byla s ohledem na věcnou logickou posloupnost a návaznost textu vyňata a přesunuta nově do § 1 odst. 5.

K bodu 32 až 35 (§ 6 odst. 3)

Jedná se o precizaci ustanovení o nabytí podílů v právnických osobách ze strany exportní banky. Navrhovanou změnou dochází k rozšíření možnosti nabyvat podíly v právnických osobách v souladu s praxí vymáhání pohledávek nebo předcházení škod z podpořeného financování. Činnost vedoucí k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků není blíže specifikována, neboť poznatky z praxe ukazují, že se jedná o velmi rozsáhlou skupinu právních, ekonomických a technických činností a bližší definice by mohla být omezující.

K bodu 36 (§ 6 odst. 3)

Nově se předpokládá, že k založení právnické osoby nebo nabytí podílu v ní podle písmene a) až c) bude třeba předchozího souhlasu Ministerstva financí. Dosud se povinnost předchozího souhlasu Ministerstva financí vztahovala pouze k postupu v případě právnické osoby založené na dobu určitou za účelem zabezpečení poskytnutí podpořeného financování a získání finančních zdrojů, kde exportní banka je nebo má být v okamžiku nabytí podílu většinovým společníkem.

K bodům 37 až 39 (§ 6 odst. 4)

V tomto odstavci se upravuje výčet položek, kterými jsou tvořeny ztráty z provozování podpořeného financování. Z nároku na dotaci jsou v tomto návrhu vyjmuty položky vztahující se k operacím s finančními deriváty a text odkazující na zvláštní právní předpisy pro tvorbu rezerv a opravných položek.

Exportní bance jsou podle zákona č. 58/1995 Sb. poskytovány dotace ze státního rozpočtu na úhradu ztrát z provozování podpořeného financování. Stát ručí za závazky exportní banky uvedené v § 8 odst. 1 písm. b), ale není povinen hradit exportní bance ze státního rozpočtu veškeré vzniklé ztráty z provozování podpořeného financování.

Exportní banka je povinna provozovat podpořené financování s péčí řádného hospodáře. Cílem zákona je stanovit co nejpřesnější výčet položek a činností, které vstupují nebo by mohly vstoupit formou nákladu, výnosu, zisku či ztráty do vyčíslení nároku na dotaci, který vznáší exportní banka vůči státnímu rozpočtu.

Cílem navrhované úpravy je přesné vymezení státní dotace na úhradu ztrát, tak aby byly eliminovány interpretační nejistoty. Navrhovaná úprava, tj. doplnění o položky: náklady na odpisy pohledávek, výnosy z použití nebo rozpuštění opravných položek a rezerv, výnosy z přijatého pojistného plnění (tj. výnosové tituly snižující nárok na dotaci), je v souladu se stávající praxí a nerozšiřuje okruh dotačních titulů. Nově je zahrnuta položka zisky a ztráty z modifikací finančních aktiv vztahujících se k podpořenému financování, přičemž návrh reaguje na implementaci standardů IFRS 9 (Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – Finanční nástroje).

Dále jsou z výčtu vyjmuty položky vztahující se k operacím s finančními deriváty. Tyto finanční operace jsou ryze obchodním rozhodnutím banky a nesouvisí přímo s podpořeným financováním, neboť jsou prováděny na stabilních finančních a kapitálových trzích a mělo by být povinností exportní banky takové operace provádět obezřetně a bez nároku na krytí vzniklých ztrát dotacemi ze státního rozpočtu.

Dosavadní text odkazující na zvláštní právní předpisy pro tvorbu rezerv a opravných položek byl odstraněn. Ve znění zákona č. 58/1995 Sb. se ukázal jako nadbytečný, neboť každá účetní jednotka je povinna se řídit těmito specifickými legislativními normami.

V prováděcím předpisu bude nově definováno, že exportní banka je oprávněna žádat o dotaci 1x ročně. Kalkulaci nároku na dotaci k 31. prosinci daného roku je exportní banka povinna předložit Ministerstvu financí na základě auditovaných výsledků hospodaření nejpozději do 15. dubna roku následujícího.

K bodu 40 (§ 6 odst. 7)

Účelem předkládané změny je analogicky k ustanovení § 4 odst. 6 pro exportní pojišťovnu zavést rovněž v případě exportní banky schvalování jednotlivých transakcí týkajících se nových i restrukturalizovaných obchodních případů podpořeného financování.

Jako optimální řešení bylo vyhodnoceno v zákoně č. 58/1995 Sb. neuvádět absolutní částky limitů, ale uvést zde pouze zmocnění pro stanovení konkrétních částek prováděcím právním předpisem. Tak může vláda flexibilně reagovat na aktuální vývoj systému exportního pojišťování a financování.

Zároveň se navrhuje specifikace předkládání materiálu do vlády tak, aby byl materiál spolupředkládán ministry financí a průmyslu a obchodu. Smyslem ustanovení je zkvalitnění předkládání materiálů za přímé kontroly obou resortů.

K bodu 41 (§ 6 odst. 8 a 9)

Z důvodu zajištění komplexnosti kontrolní úlohy státu se jeví jako efektivní schvalovat nové nástroje podpořeného financování před jejich zavedením do praxe Ministerstvem financí, a to i s ohledem na případné dopady na státní rozpočet ČR. Postup schvalování bude uveden v prováděcím právním předpise. V odst. 8 se jedná o analogický text k § 4 odst. 4.

Nově je v odstavci 9 rovněž exportní bance umožněno poskytovat financování na suverénní riziko cizího státu bez zajištění (tj. i bez pojištění exportní pojišťovnou). V ostatních případech je exportní banka povinna sjednat zajištění. Má se za to, že na poskytnuté financování na suverénní riziko cizího státu bez zajištění může prováděcí právní předpis stanovit limity pro schvalování vládou, neboť podmínkou podpořeného financování u standardních obchodních případů je sjednání zajištění. Zejména se jeví jako účelné, aby prováděcí právní předpis stanovil výjimku v případě transakcí podpořeného financování poskytnutého na suverénní riziko státu zařazeného dle klasifikace teritoriálního rizika vyhlášeného pro potřeby participantů Ujednání o oficiálně podpořených vývozních úvěrech Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj do kategorie 5 a vyšší. Zmocnění pro vydání prováděcího právního předpisu je uvedeno již v § 6 odst. 7.

K bodu 42 (§ 6 odst. 10)

Úprava textu reaguje na aktuální stav po změně příslušnosti hospodařit s podíly státu v exportní bance. Jedná se o obdobnou úpravu textu jako v § 4 odst. 9.

K bodu 43 (§ 6 odst. 11)

Novelizací zákonem č. 282/2002 Sb. bylo do textu zákona č. 58/1995 Sb. zařazeno ustanovení deklarující soulad postupu exportní banky při zakládání dceřiných společností s ustanoveními zákona o bankách. Toto ustanovení je nadbytečné, neboť konstatuje samozřejmou skutečnost.

K bodu 44 (nadpis § 7)

Nadpis § 7 nově odráží jeho skutečný obsah.

K bodům 45 a 46 (§ 7 odst. 1 až 4)

Stávající právní úprava se jeví jako neflexibilní, neboť podoba žádosti neumožňuje pružně reagovat na potřeby systému exportního financování a praktické činnosti exportní banky. Z tohoto důvodu se navrhuje přesun textu do prováděcího právního předpisu.

K bodům 47 až 49 (§ 7a odst. 1 až 3)

Stávající právní úprava se jeví jako neflexibilní, neboť podoba žádosti neumožňuje pružně reagovat na potřeby systému dorovnávání úrokových rozdílů i s ohledem na případné změny mezinárodních ujednání, sankčních režimů apod. Z tohoto důvodu se navrhuje přesun textu do prováděcího právního předpisu.

K bodům 50 a 51 (§ 7a odst. 2 a 3)

Jedná se o legislativně technické přizpůsobení dalším změnám v § 7a. Odstavec 1 stanoví, že náležitosti žádosti o zařazení vývozního úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů a příloh k této žádosti stanoví prováděcí právní předpis.

K bodu 52 (§ 7a odst. 5)

Navrhuje se zjednodušení stávající situace, kdy banka vývozce musí čekat na výzvu Ministerstva financí k předložení překladu smlouvy. Zároveň se má za to, že v případě smlouvy sjednané v anglickém jazyce není nutné překlad do českého jazyka pořizovat.

K bodu 53 (§ 7a odst. 8)

Náležitosti žádosti o zařazení vývozního úvěru do systému dorovnávání úrokových rozdílů a příloh budou nově určeny prováděcím právním předpisem.

K bodu 54 (nadpis § 7b)

Dochází k zpřesnění nadpisu.

K bodu 55 (§ 7b odst. 1)

Cílem navržené změny je umožnění situace, kdy do režimu dorovnávání bude zařazen obchodní případ, kde není pojištění sjednané u exportní pojišťovny. Musí však být zřejmé, že jsou vývozní úvěrová rizika jinak vhodně zajištěna. Podmínkou proto je, že o této skutečnosti vydá exportní pojišťovna stanovisko.

K bodu 56 (§ 7b odst. 2)

Přeformulováním textu odstavce 2 se odstraňuje závazek státu poskytovat každoročně exportní bance konkrétní finanční částky ve výši 250 mil. Kč na dorovnávání úrokových rozdílů.

Ministerstvo financí bude poskytovat exportní bance zálohy na dorovnávání úrokových rozdílů na základě její žádosti nejvýše dvakrát ročně.

V zájmu zjednodušení mechanismu doplňování záloh při poklesu pod určitou hladinu finančních prostředků a převodu peněz ve prospěch Ministerstva financí při překročení daného limitu finančních prostředků plynoucích z dorovnávání úrokových rozdílů se navrhuje, aby byla exportní banka povinna vyúčtovat obdržené zálohy jen jednou ročně, a to vždy k poslednímu dni kalendářního roku, ve kterém zálohy obdržela, a provedené vyúčtování zaslat Ministerstvu financí do 30. ledna následujícího kalendářního roku. Ministerstvo financí oznámí exportní bance do 30 dnů od obdržení tohoto vyúčtování výši finančních prostředků, které je exportní banka povinna převést do 5 pracovních dnů na účet Ministerstva financí. Tímto návrhem bude odstraněn značně komplikovaný mechanismus doplňování záloh a zároveň nebude zatěžován státní rozpočet dodatečnými náklady, které bylo doposud nutné vynakládat.

K bodu 57 (§ 7b odst. 7)

Náležitosti žádosti o zálohu na dorovnání úrokových rozdílů a náležitosti vyúčtování záloh na dorovnávání úrokových rozdílů budou nově určeny prováděcím právním předpisem.

K bodu 58 (§ 7c odst. 6)

Náležitosti oznámení budou nově určeny prováděcím právním předpisem.

K bodu 59 (§ 8 odst. 1)

Záměrem prolongace lhůty z 6 na 36 měsíců je získat možnost vyplácet „schválenou“ výši finančních prostředků postupně a v návaznosti na budoucí revize potřeb na doplnění primárního kapitálu exportní pojišťovny.

K bodu 60 (poznámky pod čarou č. 12a a 13)

Úprava odráží odkaz na aktuální platnou legislativu.

K bodu 61 (§ 8 odst. 5)

S ohledem na logickou posloupnost a návaznost textu se navrhuje přesun textu do § 6 odst. 9.

K bodu 62 (poznámka pod čarou č. 14)

Úprava odráží odkaz na aktuální platnou legislativu.

K bodu 63 (§ 9 odst. 2)

Za účelem praktického a efektivního využití možností zajištění pojištěných rizik soukromou komerční pojišťovnou ze strany exportní pojišťovny a pojištění rizik z podpořeného financování soukromou komerční pojišťovnou ze strany exportní banky je žádoucí vynětí výběru zajištění (v případě exportní pojišťovny) a pojištění (v případě exportní banky) zajištění z působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek.

Poznámka pod čarou odráží odkaz na aktuální platnou legislativu.

K bodu 64 (§ 9a)

Vkládá se zmocňovací ustanovení pro vydání prováděcího právního předpisu, a to společné vyhlášky Ministerstva financí a Ministerstva průmyslu a obchodu.

K Čl. II

Za účelem zachování právní jistoty všech subjektů, kterých se mohou dotknout změny vyplývající z této novelizace, se uvádí, že pro řízení zahájená podle zákona č. 58/1995 Sb. ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti novely a do tohoto dne pravomocně neskončená se použije stávající znění zákona č. 58/1995 Sb.

Rovněž se na základě požadavku Ministerstva financí vkládá přechodné ustanovení, jehož cílem je umožnit plynulý přechod exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny. Předpokládá se, že exportní pojišťovna a exportní banka převedou na účty zřízené u České národní banky peněžní prostředky z dosavadních účtů u bank nebo ostatních poskytovatelů platebních služeb vedených v české měně nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti předmětné novely zákona č. 58/1995 Sb. a tyto účty zruší. Pokud to není možné, převede exportní pojišťovna a exportní banka peněžní prostředky z těchto účtů do České národní banky neprodleně po uplynutí doby, na kterou byly účty zřízeny, nebo po odpadnutí důvodu, pro který nebylo možné peněžní prostředky převést dříve.

K Čl. III

K bodům 1 až 3 (§ 3, § 33 odst. 7 a 11)

Navrhuje se zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny. To znamená, že prostředky, které exportní pojišťovna a exportní banka získají ze státního rozpočtu, nesmí tyto instituce převést z účtů státní pokladny na účty vedené u komerčních finančních ústavů.

V rámci centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny funguje režim, kdy příslušné účty nejsou úročeny, zatímco Ministerstvo financí hradí bankovní poplatky. Zapojení exportní pojišťovny a exportní banky do centrálního systému řízení likvidity souhrnných účtů státní pokladny pro stát přináší nezanedbatelné ekonomické výhody. Peněžní prostředky účtů, které jsou podřízeny souhrnným účtům státní pokladny vedených v jednotlivých měnách a které od roku 2013 postupně nahradily rezervu peněžních prostředků vzniklou emisní činností, jsou využívány jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování vlády a díky tomuto zefektivnění řízení výpůjčních operací státu dochází v konečném důsledku ke snižování úrokových výdajů na obsluhu státního dluhu souvisejících s emisní činností.

Dodatečné peněžní prostředky na účtech podřízených souhrnným účtům státní pokladny jsou v rámci řízení likvidity státní pokladny investovány na peněžním trhu ve formě krátkodobých depozitních a repo operací, což pro stát představuje další ekonomickou výhodu.

Výsledný ekonomický dopad rozšíření souhrnných účtů státní pokladny o účty exportní pojišťovny a exportní banky převyší případné nároky exportní pojišťovny a exportní banky na stát v rámci dotačního vztahu z titulu výpadku příjmů plynoucích z nemožnosti ukládat nebo investovat finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu do investičních nástrojů na finančním trhu v souladu s navrhovaným ustanovením § 1 odst. 6 zákona č. 58/1995 Sb.

K Čl. IV

Navrhuje se účinnost zákona k 1. červnu 2020. Uvedený termín je jak v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2019 schváleným usnesením vlády č. 830 ze dne 12. prosince 2018, tak i s potřebami systému státem podpořeného exportního pojišťování a financování.